

Prvomájové políbení pod rozkvetlou třešní? Letos ho zvládneme bez výpravy do hor.

V loňském roce jsme se obávali, že v nížinách budou v počátku května třešně již odkvetlé. Letošní rok nám přináší opačný extrém. Vinou chladného počasí a dlouhodobě nízkých teplot bude kvetení naopak posunuto dále od svého průměru.

V roce 2020, a letech předešlých, jsme popisovali trend dřívějších nástupů fenologických fází. Vše nám ovlivňovaly mírné zimy a nezvykle vysoké teploty v jarních měsících. Průměrné datum kvetení třešně ptačí spadá mezi 11. dubna a 6. května. Předešlé roky zaznamenaly počátky kvetení před 5. dubnem.

Letos přinášíme dobrou zprávu: „Za prvomájovým polibkem pod rozkvetlou třešní nebudete muset putovat do horských oblastí.“

Kvetení třešně ptačí

Analýzou dat z fenologických stanic ČHMÚ, které se nacházejí v různých nadmořských výškách, jsme zjistili za posledních 30 let tyto výsledky:

Průměrné datum počátku kvetení za posledních 30 let se na vybraných stanicích pohybuje mezi 11. dubnem (Lednice, 165 m n. m.) až 6. květnem (Měděnec, 830 m n. m.). Konec kvetení vychází v průměru na 29. dubna (Lednice, 165 m n. m.) a 23. května (Měděnec, 830 m n. m.). Fenologický vertikální gradient vychází na 3 dny/100 m, tedy že s každými 100 m nadmořské výšky roste zpoždění vývoje vegetace o 3 dny. Souhrnné informace jsou uvedeny v tabulce 1.

Jaká byla pravděpodobnost počátku kvetení třešně před 10. dubnem, 20. dubnem a 1. květnem je uvedeno v tabulce 2. Nejvyšší pravděpodobnost byla v nížinách a středních polohách (před 1. květnem činila 97 % a 93 %), naopak na horách byla pravděpodobnost jen 25 %.

Jestli je pravděpodobné, že bude třešeň před 1. květnem již odvetlá je uvedeno v tabulce 3. V nížinách je pravděpodobnost více než 50 %, ve středních polohách je to více než 30 %. Ale na horách je 100% jistota, že třešeň stále pokvete.

Regresní analýzou jsme spočítali posun v počátku a konci kvetení třešně ptačí. Na všech stanicích je za uvedené období vidět posun směrem dopředu k dřívějšímu datu – všechny rovnice lineární regrese mají záporné znaménko (tabulka 4, graf 1 a 2).

Největší posun je v nížinách a středních polohách (u počátku kvetení se jedná o více než 15 dní) a u konce kvetení se jedná o cca 12 dní. Ale též na horách se relativně významně posouvá kvetení třešně ptačí – téměř o 10 dní!

	Počátek kvetení	Konec kvetení
Lednice (165 m n. m.)	11. 4.	29. 4.
Benešov (370 m n. m.)	17. 4.	2. 5.
Příkosice (550 m n. m.)	20. 4.	10. 5.
Měděnec (830 m n. m.)	6. 5.	23. 5.

Tabulka 1. Průměrné datum počátku a konce kvetení za posledních 30 let (1991–2020), kromě stanice Měděnec (2001–2020)

	Počátek kvetení před 10. 4.	Počátek kvetení před 20. 4.	Počátek kvetení před 1. 5.
Lednice (165 m n. m.)	11 (37%)	24 (80 %)	29 (97 %)
Benešov (370 m n. m.)	3 (10 %)	19 (63 %)	29 (97 %)
Příkosice (550 m n. m.)	2 (7 %)	14 (47 %)	28 (93 %)
Měděnec (830 m n. m.)	0 (0 %)	1 (5 %)	5 (25 %)

Tabulka 2. Četnost výskytu začátku kvetení třešně ptačí za posledních 30 let (1991–2020), kromě stanice Měděnec (2001–2020)

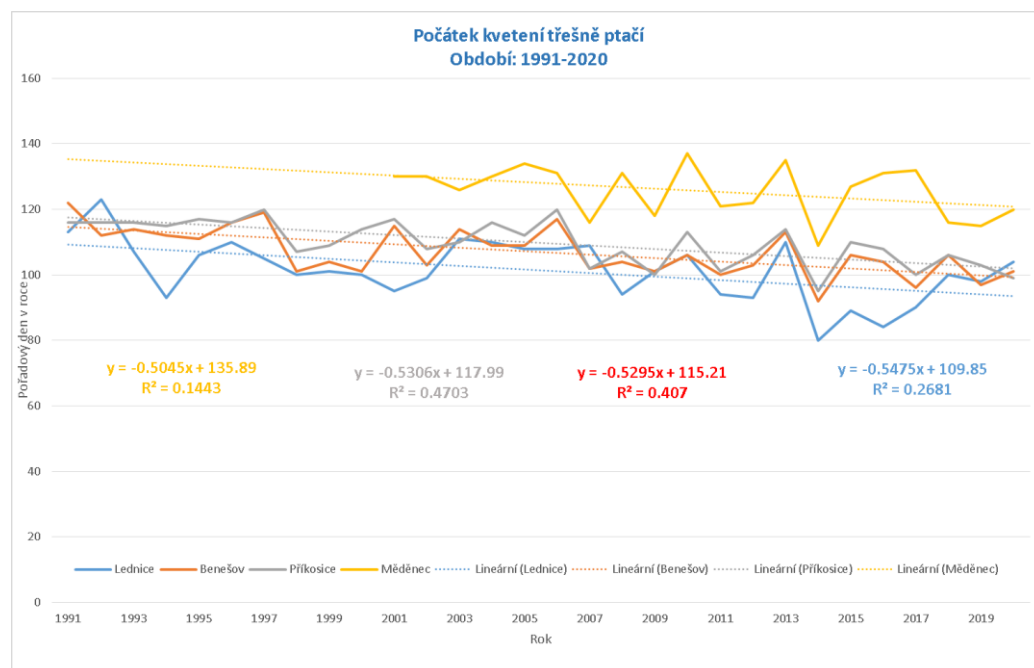
	Počátek kvetení	Konec kvetení
Lednice (165 m n. m.)	-16,4	-11,8
Benešov (370 m n. m.)	-15,9	-11,5
Příkosice (550 m n. m.)	-15,9	-8,6
Měděnec (830 m n. m.)	-10,1	-9,8

Tabulka

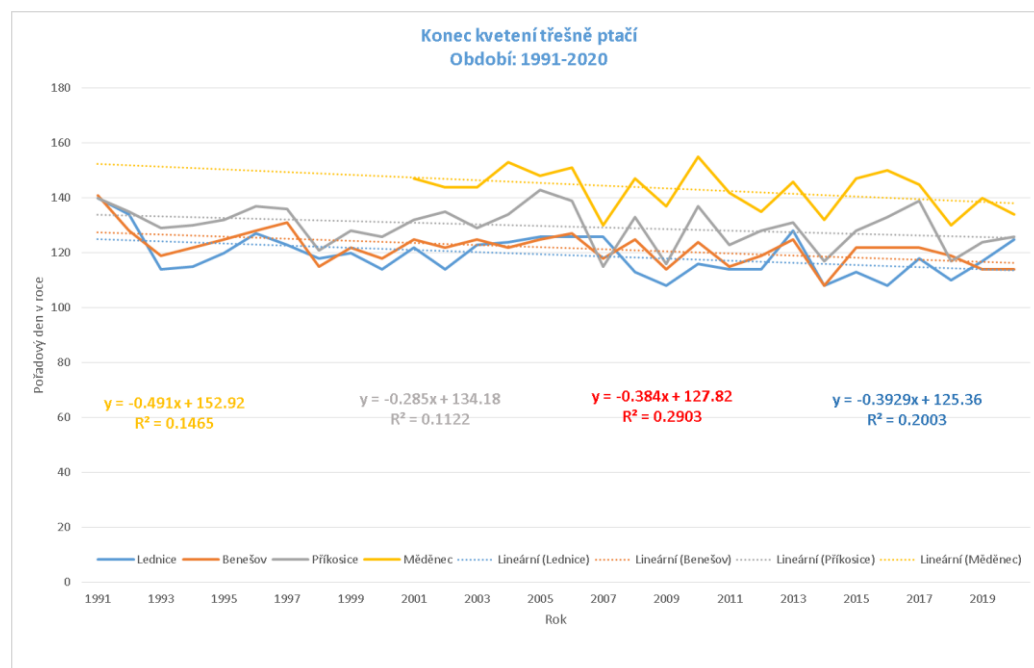
3. Četnost výskytu konce kvetení třešně ptačí za posledních 30 let (1991–2020), kromě stanice Měděnec (2001–2020)

	Konec kvetení před 20. 4.	Konec kvetení před 1. 5.	Konec kvetení před 10. 5.
Lednice (165 m n. m.)	3 (10 %)	16 (53 %)	28 (93 %)
Benešov (370 m n. m.)	1 (3,3 %)	11 (37 %)	28 (93 %)
Příkosice (550 m n. m.)	0 (0 %)	4 (13 %)	14 (47 %)
Měděnec (830 m n. m.)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)

Tabulka 4. Posun počátku a konce kvetení třešně ptačí za posledních 30 let (1991–2020), kromě stanice Měděnec (2001–2020)

Obr. 1 Počátek kvetení třešně ptačí v období 1991–2020

Obr. 2 Konec kvetení třešně ptačí v období 1991–2020

A jak se nám vyvíjí letošní rok?

Vzhledem k relativně dlouhé zimě a chladnému průběhu měsíce dubna (např. ve druhé dekádě dubna jsme na našem území zaznamenali četné sněhové přeháňky a mrazy), jaro nastupovalo velmi pozvolna. Takové počasí je pro ovocné stromy výrazně lepší, protože v době vpádu studeného vzduchu nejsou ještě rozkvetlé. I přes tuto skutečnost jsme bohužel i letos u meruněk zaznamenali na některých lokalitách poškození květů. Na osluněných a chráněných lokalitách byly meruňky již rozkvetlé a mrazy nás v posledních dnech hodně potrápily a ohrozily úrodu.

Třešeň ptačí začala letos kvést na stanici Lednice (jižní Morava) 11. dubna a nyní je v plném rozkvětu. Dále např. na stanici Sidonie (jižní Morava) začala třešeň kvést 15. dubna (v roce 2020 rozkvetla již 5. dubna a v roce 2019 již 3. dubna). Na stanici ve Mšeckých Žehrovicích (střední Čechy) začala kvést 10. dubna. Třešně jsou v nížinách rozkvetlé, ale vzhledem ke stále relativně nízkým teplotám vzduchu (zejména v noci) nestihnou odkvést. Ve středních polohách teprve velmi pozvolna rozkvétají.

Výsledky dokládají, že možnost prvomájového polibku pod třešňí začíná být v posledních letech v ohrožení, a to nejen v nížinách ale i středních polohách.

Letošní rok je naštěstí výjimkou. Pro políbení pod rozkvetlou třešňí nebudeme muset vyrážet do hor. Naopak budeme muset vyrazit do nižších nadmořských výšek.

Zajímavosti ze zahraničí: třešně sakury začaly v Japonsku kvést dříve, než je obvyklé (22. 3. Tokio, 26. 3. Kjóto). U nás naopak začala třešeň ptačí kvést později. Kvetení sakur obdivují v Japonsku každoročně tisíce lidí (jedná se téměř o národní svátek), u nás je pro změnu s kvetením třešňí spojeno tradiční prvomájové políbení. V hlavním městě USA ve Washingtonu probíhal v polovině dubna festival rozkvetlých třešňí. 6 800 kvetoucích stromů lemovalo historické monumenty a památníky.

**Český
hydrometeorologický
ústav**

Kontakt:

Martina Součková

manažerka komunikace

e-mail: martina.souckova@chmi.cz,

info@chmi.cz, tel.: 777 181 882 / 735 794 383

Odborný garant:

Lenka Hájková / půdní sucho a stav vegetace